

Oorlog - Op het United World College in Maastricht maken leerlingen uit crisislanden hun middelbare school af. Geregeld stroomt het wereldnieuws een klas binnen, er wordt heftig gedebatteerd, maar dat staat vriendschappen niet in de weg. De ambitie? Een jeugdparlement met Israëlische en Palestijnse jongeren, zoals Ido en Mohannad.

TEKST **Rob Pietersen** ILLUSTRATIE **Brechtje Rood**

De leerling: Je leert hier kritisch kijken naar je eigen vooroordelen

Ze deden een spelletje op de campus. Touwtje doorgeven. En de overdracht ging gepaard met een boodschap. Zoals 'dank voor onze vriendschap', of 'ik duim voor goed nieuws van je familie'.

Ido David (17) uit Israël (rechts op de foto) had zich die avond voorgenomen het touwtje door te geven aan Mohannad Mofid Alshalalda (18) uit Palestina. Omdat het hem in drie maanden nog niet was gelukt de wat gesloten medescholier te bereiken. "Ik zei: ik hoop dat wij met elkaar gaan praten. Dat we elkaar beter leren kennen. En wie weet kunnen we vrienden worden." Dat moment, die bijna filmische scène, noemt Mohannad nu: het touwtje dat de muur tussen ons afbrak.

Veertien maanden later zijn de Israëliër en de Palestijn klasgenoten, vrienden en collega's. Ze organiseren samen met de Amerikaanse Jenny Perry en Sherab Dorji uit Bhutan van 23 tot 25 januari de International Peace Conference in Maastricht. Die conferentie moet het startpunt zijn van de oprichting van een jeugdparlement met Israëlische en Palestijnse jongeren. Het eerste stapje richting vrede.

Goedbedoeld, dromerig, lief, naïef: kom er niet mee aan bij deze twee ambitieuze jongemannen. "Het is nu de tijd. Ik denk dat mijn generatie het verschil kan maken", zegt Ido.

"Als ik met Mohannad discussieer is er veel waarover we het niet eens zijn. We hebben allebei van huis uit en uit de geschiedenisboeken op school een ander perspectief meegekregen over deze oorlog. Ik heb geleerd dat Israël is aangevallen, de Palestijnen vinden dat wij onschuldige mensen hebben vermoord en ze van hun land hebben verdreven. Die opvattingen kunnen we niet veranderen, daar moeten we ook niet meer eindeloos over ruziën. Streep eronder. Laten we verdergaan met waar we

het wel over eens zijn: dat dit conflict te lang duurt en aan beide kanten veel levens heeft gekost."

"Het gaat er niet meer om wie eigenlijk gelijk heeft. Wiens waarheid waar is", zegt Mohannad. "We hebben ons laten gijzelen door politici die helemaal geen vrede willen, die geld verdienen aan de oorlog. Waar we nu zijn beland, zijn alleen verliezers. Er is nu een generatie die dat beseft. Die verder wil dan de volgende checkpoint. Die ook oog heeft voor de andere kant van het verhaal. We zijn twee volken, twee landen, twee culturen, twee religies. Vrede is ons sterkste wapen."

Dit is de boodschap van twee 'vijanden' in oorlogsgebied, vrienden in Maastricht. Dit is ook het idee achter de vijftien United World Colleges (UWC) die wereldwijd zijn opgericht. De school werd in 1962 bedacht door de Duits-Joodse pedagoog Kurt Hahn, die hoopte dat het samenbrengen van jonge mensen uit heel de wereld weleens een oplossing zou kunnen zijn voor de Koude Oorlog en andere internationale conflicten.

In 2009 ging er ook een vestiging in Maastricht (UWCM) open. De school telt 800 leerlingen uit meer dan 100 landen, waarvan er 160 geselecteerd zijn in hun land van herkomst en hier met een beurs de laatste twee jaar van hun middelbare school volgen. Ze zijn gehuisvest op de vorig jaar geopende campus. De vijftien UWC's verdelen de leerlingen zorgvuldig. Elke school wil graag wat 'tension-pairs', leerlingen uit landen die tegenover elkaar staan. Jongens als Ido en Mohannad dus.

Voor de Peace Conference staan ook workshops ver andere conflicten op het programma. Zoals de recente onrust in Mexico, de burgeroorlog in Kenia, de jarenlange strijd tussen buurlanden India en Pakistan, China en Tibet, of de zeer actuele botsing Rusland-Oekraïne, die door MH17 ook Nederlandse huiskamers binnendrong.

Allemaal gegeven door leerlingen/ervaringsdeskundigen, scholieren van UWCM uit die landen dus.

"Onze campus in Maastricht is een unieke plek waar je de hele wereld ontmoet", zegt Ido. "We hebben onze woorden, en geen wapens. Ik ben het hier met heel veel medescholieren de hele dag, over van alles en nog wat, oneens. Maar dat staat de vriendschap niet in de weg."

Iedereen komt aan het begin van het eerste schooljaar met zijn eigen waarheid binnen. Ido: "Je leert op het UWC je vooroordelen nog eens kritisch te bekijken. Mohannad kwam hier met het idee dat alle Israëliërs soldaten zijn. Daarom was hij bang voor me. De dag dat hij mijn vriendschap accepteerde was één van de mooiste dagen van mijn leven."

Je vooroordelen durven loslaten, dat is een mooie les, zegt ook Mohannad. De ander met open vizier tegemoet treden. "We zouden elkaar kunnen zijn", zegt hij over zijn Israëlische vriend.

Ze leven in utopia, erkennen ze zelf. Thuis woedt een oorlog, is het een kwestie van overleven. Hebben ze zich niet in slaap laten dommelen? Ido: "Natuurlijk is niet iedereen klaar voor vrede. Onze opa's en oma's zijn familie kwijtgeraakt, zijn nog zeer nationalistisch. Maar mijn generatie, mijn vrienden en vriendinnen in Israël, vinden het echt niet gek wat wij hier bedenken. Die zijn al die haat ook zat."

Mohannad: "Ik heb de laatste tijd veel over het idee van een gemeenschappelijk jeugdparlement gekypet en gefaceboekt. Er was een vriendin die in eerste instantie zei: 'Ben je gek geworden?' Nu vraagt ze: 'Wanneer kom je terug en gaan we beginnen?' Deze generatie is tot veel in staat. En als het ons niet lukt, dan hoop ik dat we voor elkaar hebben gekregen dat de volgende generatie nog maar een korte weg heeft te gaan."

Geen wapens
maar woorden.

Waar is het toewtje?

De directeur:
Onze school is als
een reddingsboot.
Daar is geen plek
voor ruzie.

Met muziek de wereld mooier maken, vanuit Nederland een hulpgoederentransport richting Sierra Leone organiseren, als dokters aids gaan bestrijden of als afgestudeerd jurist terug in eigen land aan een grondwet werken. Op het United World College Maastricht zijn pubers niet alleen met Facebook, kleren, uitgaan of met voetbaluitslagen bezig, maar krijgen ze ook mee dat ze het verschil kunnen maken. Thuis, in hun dorp, in hun land. En vervolgens in de wereld.

De nieuwste ambitie in Maastricht is een International Peace Conference in januari, een eerste stapje richting een jeugdparlement met Israëlische en Palestijnse jongeren. "Ik ben benieuwd", zegt de Canadees Peter Howe, sinds 2012 schoolleider van UWC Maastricht. "Ook ik heb nog geen idee wat er precies staat te gebeuren. Ik heb de organisatie aan de jongeren zelf overgelaten. Natuurlijk hoor je dan bezorgde geluiden als: 'Het mag toch niet ten koste gaan van onze goede naam, moet je je er niet wat nadrukkelijker mee bemoeien?' Ik heb vertrouwen in deze groep, ga straks op de eerste rij zitten en zie wat er komt. En wat kan er nou gebeuren? Als het echt een mislukking wordt, moet ik de bezoekers misschien een mailtje sturen met excuses namens de schoolleiding."

Puberbrein

Jongeren van 16, 17, 18 jaar, ver weg van huis: ze stellen zich in Maastricht de mooiste doelen, krijgen veel verantwoordelijkheid. Howe knikt: "Wij noemen deze jongeren

adolescenten, maar dat is een typisch westers woord. In andere culturen heb je alleen kinderen en volwassenen. Tieners zijn soms narcistisch, egoïstisch. Maar dit zijn ook de jaren dat volgens onderzoek het brein misschien nog niet zo efficiënt, maar wel het grootst is. Wij zeggen tegen die pubers: Er zit meer in je dan je zelf denkt."

Howe vertelt over de scholiere uit Sierra Leone die zich in Maastricht pas bewust werd dat in haar land zoveel seksueel geweld is. Ze beseft dat ze daarmee aan de slag wilde, niet na terugkeer na haar studie, maar nu al. "Naast het opzetten van een organisatie die slachtoffers helpt, is ze ook een actie begonnen voor kinderen van ebola-slachtoffers. Ze heeft hier hulpgoederen ingezameld, is gaan rondbellen en heeft nu gratis vrachtruim bij Brussels Airlines weten te regelen."

Kinderpsycholoog

Met veel leerlingen uit crisisgebieden kiest UWC voor discussie, vooral als het wereldnieuws het klaslokaal binnenkomt. Wat slecht nieuws voor de één is, is dat voor een ander soms niet. Toch leidt het niet tot explosieve toestanden. Howe: "Ik zie UWC als een reddingsboot. Onze leerlingen pakken alleen de hoogst noodzakelijke bagage. Dan neem je geen verschillen mee, maar dat wat ons verbindt. Geruzie in die boot kun je niet gebruiken, daar red je het niet mee. We werken samen aan dat ene doel: vrede."

"We zijn bij UWC in het verleden wel wat naïef geweest", erkent Howe, die voor zijn verhuizing naar Maastricht schoolhoofd op het UWC in Italië was. "We organiseerden daar

een vredesweek over de Balkan. Een kwart van onze leerlingen kwam daarvandaan. Je had de verhalen van families die de bergen in moesten vluchten, opgejaagd als wilde dieren. Maar ook Servische jongeren, familie van de jagers dus. Dat ging te ver. Die ervaring zorgde ervoor dat ik hier in Maastricht een kinderpsycholoog heb rondlopen die goed kijkt welke leerlingen worstelen met hun traumatische ervaringen."

Syrië

Iedere leerling in Maastricht is op advies van de kinderpsycholoog gekoppeld aan een persoonlijke mentor. Howe zelf houdt een Syrisch meisje extra goed in de gaten. "Die bracht haar zomervakantie door in de bergen, op de vlucht met haar familie. Ze kon gelukkig terugkomen, maar worstelt nu elke dag met de vraag waarom zij hier is en haar familie thuis gevaar loopt."

Is het niet gevaarlijk voor deze jongeren straks, om met al die grensoverschrijdende inzichten terug te gaan naar hun vaderland?

"De leerlingen uit crisisgebieden gaan na de middelbare school vaak nog niet meteen terug. We hebben een zeer gerespecteerde Amerikaanse filantroop die met 40 miljoen euro per jaar al meer dan zesduizend leerlingen aan een beurs voor Amerikaanse universiteiten heeft kunnen helpen", aldus Howe.

Negentig procent van de UWC'ers keert binnen tien jaar terug naar het land van herkomst. Met een droom en de ambitie die waar te maken. Om niet alleen met schoolboekennis maar vooral volgens de filosofie van UWC stap voor stap, via gezin en dorp, de wereld beter te maken.